

Začalo to předáváním Sofie a Lucase

PRAHA Ty záběry si pamatuje asi skoro každý. Šestiletá Sofie pláče a křečovitě se drží své matky. Soudní vykonavatel nedbá jejího prošení a křiku a od matky ji odtrhává a dává ji do náruče otci. Tak probíhala v roce 2006 exekuce dětí Lucase a Sofie Krajníkových. Český soud tehdy rozhodl, že Marcela Krajníková své děti unesla z Argentiny od otce a že se děti do této jihoamerické země mají vrátit. A to se také stalo. „Od té doby nás soud v Argentině rozvedl a svěřil děti do péče otce. Já je mohu vidat, jen když to jejich otec dovolí. Letos jsem je viděla jen jednou,“ popisuje matka dětí.

Právě její případ odstartoval v Česku diskuse na téma mezinárodní únosy potomků a rozhodování soudů v takovýchto případech.

Jen půl roku po exekuci Lucase a Sofie potkal podobný osud tehdy šestiletou Sáru Barao. Tu sice její matka v roce 2007 předala portugalskému manželovi Jorgemu dobrovolně, ani tak se „předání“ neobešlo bez křiku, slz a přetahování. A opět to byl český soud, který řekl, že má české dítě odjet tentokrát do Portugalska. A to i přes to, že od chvíle, kdy dívku matka z Portugalska přivezla, uběhlo již několik let a dívka neuměla ani slovo portugalsky. Až když otec s dcerou do své země odletěl, se ukázalo, že se nemá jak o Sáru postarat. Soudy lhal, když tvrdil, že mu bude s výchovou pomáhat jeho matka, navíc s ní bydlel jinde, než soudy řekl. Nakonec portugalská justice rozhodla, že má Sára žít s matkou v Česku.

Ve stejném roce se rozhodovalo také o osudu tehdy tříletého Pabla Adriana Santany. Toho jeho matka Veronika odvezla kvůli domácímu násilí z amerického San Franciska zpět do Česka dokonce s požeňáním a na doporučení generálního konzulátu České republiky. Rok po návratu do vlasti byla ale obviněna z únosu a okresní soud v Náchodě jí nařídil, aby vrátila dítě do USA. Matce na to, aby syna přestala kojit, dala soudkyně třicet dní. Až Nejvyšší soud nakonec v roce 2007 rozhodl, že se chlapec do Ameriky stěhovat nemusí a naopak má žít se svou matkou v Česku. **pk**

Více vztahů s cizinci = více únosů dětí

PRAHA Problémy s mezinárodními únosy dětí jsou přirozeným důsledkem častějšího stěhování českých občanů za partnerskými vztahy do ciziny. A cizinců do Česka. „Mezinárodní únosy dětí jsou v posledních letech velice aktuální problematikou, jelikož vzrůstá počet mezinárodních partnerských vztahů, ať již manželských či nemanželských,“ uvádí na svém webu Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

Počet sňatků s cizinci v Česku rychle vzrostl kolem roku 2000 a od té doby se každý rok pohybuje mezi 4300 až 5000 sňatky za rok. Největší část z nich tvoří svazky s partnery a partnerkami slovenské státní příslušnosti. Kromě toho se ale už vkus žen a mužů podstatně liší. České ženy se hned po Slovácích nejčastěji vdávají za Brity, Němce a Američany. Muži si kromě Slovenek berou nejčastěji Ukrajinky, Rusky a Polky. Statistiky však nepodchycují nesezdané páry.

„Více případů se týká sňatků žen z České republiky s cizincem než muže českého státního občana s ženou jiné státní příslušnosti,“ doplňuje Michaela Němečková z oddělení demografické statistiky Českého statistického úřadu.

Přesto mezi řešenými únosy dětí z Česka do zahraničí dlouhodobě převažují případy, kdy potomka odvezla do ciziny jeho

FOTO ARCHIV LN, MAFPA a ČTK

» Aničku Hromádkovou unesla její matka do svého rodného Ruska. Otec si ji zpátky vzít nemůže, i když mu ji české soudy svěřily do péče. Ruský soud ji odmítl otci vrátit.

» Sáru Barao odvezla její matka z Portugalska. České soudy ji po letech strávených u matky poslaly zpátky k otci, kterého už skoro neznala. Předávání děvčátka se neobešlo bez pláče a tahanic.

» Pavlu Sedláčkovi svěřily české soudy jeho dcery do péče. Přesto teď nemá možnost jednu z nich vidat. Manželka jí má s požeňáním rakouského soudu u sebe.

» Marcela Krajníková se marně snaží dostat své děti Sofii a Lucase z Argentiny. Její případ odstartoval v Česku diskuse o mezinárodních únosech dětí mezi rodiči.

Otec prohrál, Rusko dítě nevydá

Ruský soud odmítl uznat český rozsudek. Čtyřletá Anička Hromádková tak zůstane v Rusku, přestože ji tam její matka protiprávně unesla.

PAVLA KUBÁLKOVÁ

PRAHA Je to definitivní. Rusko nevydá zpět do Česka téměř pětiletou Aničku Hromádkovou, kterou před více než rokem unesla její matka do Ruska – země svého původu.

Ruský nejvyšší soud v Moskvě totiž zamítl odvolání Zdeňky Hromádky proti rozhodnutí nižšího ruského soudu. Ten před nedávnem odmítl vykonat usnesení českého soudu, který Aničku svěřil do péče otce. A to i přes to, že Česko a Rusko mají podepsanou dohodu o uznávání rozhodnutí.

„Nezdám se své dcery. Obrátím se na štrasburský soud pro lidská práva,“ řekl LN Zdeněk Hromádka.

Nic jiného mu ostatně ani nezbyvá. Všechny české úřady a ministerstva totiž tvrdí, že se v případě nedá už nic dělat. Rusko totiž nepodepsalo Haagskou úmluvu o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí. Ta smluvním státům umožňuje domáhat se efektivněji navrácení protiprávně přemístěného nezletilého dítěte.

„K tomu, aby k této úmluvě přistoupila, nelze Ruskou federaci nutit. Je součástí suverenity každého státu rozhodnout se, jaké mezinárodní závazky převezme,“ reagovala mluvčí ministerstva spravedlnosti Jitka Zinke.

S tím se ale Zdeněk Hromádka nechce smířit. Nelíbí se mu, že ruské soudy chrání jeho manželku Olgu i přes to, že mají od českých úřadů k dispozici dokumenty, podle kterých žena Aničku odvezla protiprávně. „Čekal bych, že největší země světa, která podepsala úmluvu o právech dítěte, bude pomáhat kontaktům dítěte s rodiči a nebude chránit

toho, kdo protiprávně odvezl dítě z místa jeho bydliště. Navíc mi Rusko brání kontaktu s dcerou nevydáním vícecestovního víza,“ zlobí se.

Žádný český úřad Zdeňku Hromádkovi ve snaze získat dceru zpět nedokázal pomoci. Do Ruska kvůli dceři a soudům tak jezdí na vlastní pěst.

„Nezdám se své dcery a nedovolím Rusku, aby připravilo Aničku o otce. Obrátím se na štrasburský soud pro lidská práva.“

Hromádka navíc upozorňuje na to, že ruský soud rozhodl pouze na základě nepravdivé výpovědi jeho manželky. Tvrdila soudu, že se v létě 2008 konalo v Praze soudní jednání, na které nebyla předvolána a na kterém nebyla zastupována. „Jde však o lež. I české ministerstvo

spravedlnosti a český soud potvrdil, že se žádné soudní jednání nekonalo. Ruský soud ale jako by byl slepý,“ dodal.

Únosu šlo zabránit

Paradoxem však je, že k celé situaci vůbec nemuselo dojít. V době, kdy u Obvodního soudu pro Prahu 4 probíhalo řízení o svěření Aničky do péče, měl Zdeněk Hromádka strach, že by jeho manželka mohla i s dcerou odjet do Ruska. Proto třikrát žádal soudkyni Pavlu Schütznerovou, aby předběžným opatřením matce s Aničkou zakázala z České republiky vycestovat.

Ta to ale pokaždé zamítla s odůvodněním, že by pak žena nemohla odjet ani na dovolenou k moři. „Stáčilo přitom, aby soudkyně třeba nařídila odevzdání Aniččina pasu. To by soudkyni nutilo k co nejrychlejšímu rozhodnutí. Naše řízení probíhá již třetí rok,“ říká Hromádka.

Jeho obavy se naplnily. Olga Hromádková i s dcerou odjela a okamžik-

tě po svém příjezdu do Ruska získala v nestandardně krátké době pro dívku ruské občanství. Právě podivuhodné získání ruského občanství je důvodem další žaloby, kterou tamní soudy řeší. Prvoinstanční soud si ale myslí, že nabytí občanství Aničky bylo zákonné. Hromádka se proti tomu odvolal.

Samotný Obvodní soud pro Prahu 4 se k případu včera nechtěl příliš vyjadřovat, protože neměl informací o rozhodnutí ruského nejvyššího soudu potvrzenou. „Určitě to není pro otce pozitivní zpráva,“ reagoval pouze mluvčí soudu Michael Květ.

Zdeněk Hromádka navíc nyní řeší i další problém. Jeho dcera se mu odcizuje. Od posledního soudu s ní nesměl mluvit. Podle jeho ženy s ním Anička nechce mluvit. „Nechci o svou dceru přijít a ani nechci, aby ona přišla do tatínka. Je ale evidentní, že právě o to matka za podpory ruských soudů usiluje,“ dodal Zdeněk Hromádka.

Návraty jsou obtížné. A ne vždy je úřady zvládnou

ADÉLA ČABANOVÁ
PAVLA KUBÁLKOVÁ

PRAHA Únosů dětí z Česka do zahraničí podle dostupných dat výrazně přibývá. Dosáhnout návratu uneseného dítěte proti vůli rodiče se přitom nepodaří ve všech případech.

Mínulý rok řešil Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí celkem 23 případů, kdy rodič žádal vrácení dítěte z ciziny. Z toho v osmi případech se rodiče dohodli, případně se jeden z nich s odvezením svého potomka nakonec smířil. Ve dvou úřad dosáhl návratu dítěte soudní exekucí.

Letos bylo jen do listopadu na úřadu zaznamenáno 24 případů. Přitom od roku 2000 do roku 2006 jich nebylo ani deset za rok, v roce 2007 celkem 19.

Když se rodiče nedohodnou, jsou možnosti úřadů omezené. Ani těch, které mají, ovšem v některých případech nevyužily.

chtěl otec po soudu, aby předběžným opatřením preventivně zakázal matce odcestovat s Aničkou do zahraničí. Přestože podle Haagské úmluvy není přemístění dítěte do jiného státu bez domluvy s druhým rodičem možné, soud toto předběžné opatření nevydal. Zdůvodnil to tím, že otec Aničky nemá dost důkazů, že se matka k odjezdu skutečně chystá.

S nedostatky v postupu úřadů se vláda snažila vypořádat v roce 2007. „Vznikl soud, který se jedním zaměřuje na problematiku únosu, a změnil se postup soudu při řešení návratu dítěte,“ uvádí Štěpánka Filipová, mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí. Například se mělo zkrátit soudní řízení.

Vznikla také nová koncepce Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Kromě toho vyšly dva letáky pro mezinárodní páry. Ty obsahují rady, jak se v krizových situacích chovat. Praktické zkušenosti rodičů ale ukazují, že situace stále není

Ruská strana dobře ví, že porušuje mezinárodní právo

Rusko se zachovalo protiprávně. Nemůžeme ale přijít a říct: Vraťte Aničku, říká **Zdeněk Kapitán**, šéf Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

LN Může Česko něco udělat, aby Rusko změnilo své rozhodnutí?

Vzhledem k tomu, že je Anička na území Ruska a v jurisdikci ruských soudů, je představa, že řekneme: „Rusko, vraťte ji“, opravdu nereálná. A nereálná je od samého začátku.

LN Co říkáte na rozhodnutí ruského nejvyššího soudu?

Tento rozsudek jsem očekával. Já si ale každopádně myslím, že je postup ruských soudů protiprávní.

Například v tom, že Rusko neuznalo české předběžné opatření Městského soudu v Praze. Podstatnější ale je, že jsou v této věci zahájeny řízení v Česku. Jedno se týká výchovy Aničky a druhé rozvodu manželů. Podle dvoustranné česko-ruské smlouvy by žádné řízení v těchto věcech nemělo být vedeno na území Ruska, ale to tam vedeno je. V těchto věcech se Rusko chová protiprávně. Narážíme zde ale také na mezinárodně politické problémy.

LN Podle vás tak jedná Rusko vědomě?

Podle mého názoru to ruská strana dělá i s vědomím toho, že porušuje závazky mezinárodního práva, a říká si: No a co nám uděláte. Podle informací, které máme k dispozici, je přístup ruských orgánů až nacionalisticky naladěný.

LN Jak se s Ruskem v tomto pří-

Byť se snažíme a posílali jsme urgence, třeba jak bude zabezpečováno právo styku Aničky s otcem, dodnes nemáme odpověď. I to jsme urgovali, ale ani na to nemáme odpověď. Stejně je to u ministerstva spravedlnosti.

LN Nemůže česká strana napadnout protiprávní jednání ruských soudů?

Nemůžeme Rusku diktovat, jak má postupovat. Soudy rozhodují. I když je rozhodnutí soudu špatné, tak je to rozhodnutí soudu. A je pouze na účastnících, aby využili opravné prostředky. To je můj odborný názor. Soudy jsou zde proto, aby rozhodovaly.

LN Co může nyní otec Aničky Zdeněk Hromádka na obranu svých práv udělat?

Apelovat na ruskou stranu, aby respektovala zahájená řízení